

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Ο ΑΣΩΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ

Συχνά στην κοινωνία απαντάει κανείς ανθρώπους που ολόγεια τους βλέπει να ξεδεύουν δώδε καίθε αλύπητα τὸν παρὰ τους, σὲ πράγματα ἀνωφύλευτα καὶ τιποτένια. Τοὺς τέτοιους ἀνθρώπους τοὺς λέμε μὲ μιὰ λέξη ἀσώτους. "Άλλοι ἀπ' αὐτοὺς γιὰ εἶναι νιόπλουτοι, καὶ θυμούμενοι τὴν πρωτογενή φτώχεια τοὺς ξεπιάζονται, νομίζοντας πὺς μὲ τὴ σπατάλη οὐλοῦθε διακηρύχουνε τὰ τωρινὰ πλοῦτιά τους, γιὰ εἶναι ἀσυλλόγιστα παιδιὰ πλοῦσιων γονιῶν πού τοὺς θάμπω-σε ἡ μεγάλη κληρονομία, γιὰ εἶναι καὶ φτωχοὶ, μὰ πού ἀπὸ φυσικὸ τοὺς τόχουν ὅ,τι ἀπὸ τὴ δούλεψή τοὺς κερδίσουνε νὰν τὸ πετάξουνε σὲ κάθε λογῆς γλέντια ἢ σὲ δουλιές ἄσκεφτες, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουνε τὴν ἀνίκητη τοῦ ξεδεμοῦ μανία τους.

Ὁ ἄσωτος δὲ βλάπτει μονάχᾳ τὸν ἑαυτὸ του, μὰ καὶ τοὺς γύραβέ του, τὴν οἰκογένειά του δηλαδὴ, κι' ὅσους τυχὸν ἔχουνε συναλλαγές μαζί του. Γιὰ τοῦτο ὁ νόμος δὲν τὸν ἀφίνει λεύτερο στὸ καταστρεφτικὸ του ἔργο. Τὸν περιορίζει ἀρκετὰ, καὶ τοῦ δίνει ἐξουσία νὰ ἐνεργάει μονάχος κι' ἴσως τις πράξεις πού δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ φέρουνε σὲ κίνδυνο τὴν περιουσία του. Γιὰ κάθε ἄλλη πράξη, τοῦ βάνει ἀπάνου ἀπὸ τὸ κεφάλι του ἕνα ἄλλο πρόσωπο πού τ' ὀνοματίζει «ἀντιλήφορα» καὶ πού δίχως τὴ συγκατάθεσή του, τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ κάμει ὁ ἄσωτος.

Μὰ ἔλα νὰ δοῦμε πὺς μορφώθηκε στὸ δικό μας δίκαιο ἡ τέτλια προστασία τοῦ ἄσωτου, καὶ ποῖα εἶναι ἡ σημερινὴ δύναμή της. Εἶναι γνωστὸ πὺς ἄμα τὸ ἔθνος λευτερώθηκε ἀπὸ τὸν Τούρκο, ἔβαλε σ' ἐφαρμογὴ τοὺς νόμους τῶ Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, πού τίποτ' ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ οἱ ἴδιοι οἱ νόμοι τῆς ἀρχαίας Ρώμης, μὲ μερικὲς παραλλαγές ποῦφερε τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ. Τὸ Ρωμαϊκὸ λοιπὸ δίκαιο ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἐποχῇ, ἀπὸ τότες δηλαδὴ πού ψηφίστηκε ὁ Δωδεκάδελτος νόμος, πῆρε φροντίδα γιὰ τὸν ἄσωτο καὶ τὸν ἔβαλε ἀποκάτου ἀπὸ «κηδεμόνα». Αὐτὸς ὁ κηδεμόνας εἶχε τὴν ἐπιβλεψὴ τῆς περιουσίας, καὶ γιὰ κάθε πράξη τοῦ ἄσωτου ποῦχε σκοπὸ τὴν διαχείριση, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει ἡ θέλησή του. Ἡ Πολιτικὴ μας Δικονομία πού δη-

μοσιεύτηκε στὰ 1834, ἔχει μέσα διάφορους ὁρισμούς γιὰ τὴ διαδικασία τοῦ διορισμοῦ τοῦ τέτιου κηδεμόνα τοῦ ἄσωτου (Ἄρθρο 671 καὶ πρωτογενῶς). Τὸ σύστημα ὅμως τοῦτο, ποῦχε τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο, ἐκρίθηκε ἀκατάλληλο ἀπὸ τις νεώτερες νομοθεσίες γιὰτὶ ἔφερνε πολλὰς δυσκολίες στὴν ἐφαρμογὴ, καὶ γιὰτὶ σὲ πολλὰς μεριές ἡ σιωπὴ του εἶταν τέτλια πού διόλου δὲν ὠφελοῦσε τὸ σκοπὸ. Τὸ 1861 ἐξεδόθηκε ὁ ΧΠΘ' νόμος «Περὶ ἀνηλίκων, ἐπιτροπείας, χειραφεσίας, καὶ κηδεμονίας αὐτῶν», ὅπου στὰ τελευταῖα τοῦ ἄρθρου 135 καὶ 136 μιλάει «Περὶ δικαστικοῦ ἀντιλήφορος ἄσωτου». Ὁ νόμος τοῦτος τέτλια καινούριο σύστημα φέρνοντας γιὰ τὴν ἐπιμέλεια καὶ προστασία τῶν ἀνηλίκων καὶ τῶν τρελλῶν, ἄλλαξε καὶ τις διατάξεις πού ἴσαμε τότες ἐφαρμόζαν στοὺς ἄσωτους.

Ποῖος ὅμως εἶναι ἄσωτος; Κανένας ὁρισμὸς δὲν ἀπαντιέται στὸ νόμο, καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀφίνε-ται στὴν κρίση τοῦ δικαστή. Ὁ δικαστὴς θὰ ἔχτι-μήσει τις περιστάσεις πού βρίσκεται ἡ περιουσία τοῦ ἄσωτου, τὰ ἔξοδα πού κάνει καὶ πὺς τὰ κάνει, καὶ θ' ἀποφασίζει ἂν ὁ τάδες ἀληθινὰ πρέπει νὰ κηρυχτεῖ ἄσωτος. Τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο κάπου λέει πὺς ἄσωτος εἶναι «ὁ μῆτε μέτρον μῆτε καιρὸν δαπάνης ἐπιστάμενος», μὰ τόσο ἀόριστα καὶ σκοτεινὰ πού τίποτα δὲ μᾶς δείχνει. Εἴπαμε πὺς τὸ ζήτημα ἀφίνε-ται στὴν κρίση τοῦ δικαστή. Καὶ βέβαια τὸ δικαστήριο εἶναι κείνο, πού κατὰ τὸ νόμο ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ κηρύχτει τὸν ἄσωτο. Ὅσο ἀπὸ τὸ δικαστήριο δὲν κηρύχνηται ἄσωτος, μπορεῖς ὅπου κι' ὅπως θέλεις νὰ σπαταλᾷς τὴν περιουσία σου, δίχως νὰ δίνεις λογαριασμὸ κανενὸς.

Γιὰ νὰ διοριστεῖ στὸν ἄσωτο ἀπὸ τὸ δικαστήριο ἀντιλήφορας, κι' ἔτσι νὰ κάψει αὐτὸς νᾶχει ἐξουσία νὰ πιχειρίζεται κάθε εἶδος πράξης πού φέρνουνε βλάβες καὶ καταστροφές στὴν περιουσία του, χρειάζονται τοῦτες οἱ διατύπώσεις πού διατάζει ὁ νόμος. "Αν εἶναι ἄσωτος ὁ ἄντρας, ἡ γυναῖκα του, κι' ἂν εἶναι ἄσωτη ἡ γυναῖκα, ὁ ἄντρας της, ἡ ὅποιος ἄλλος ἀπὸ τοὺς συγγενῆδες, ὁ ἐπιτροπὸς ἂν εἶναι ὁ ἄσωτος ἀνήλικος, ὁ κηδεμόνας του ἂν εἶναι ὁ ἀνήλικος χειραφετημένος κι' ὁ εἰσαγγελέας, μποροῦνε νὰ ὑποβάλουνε — καθέννας ἀπ' αὐτοὺς, ὅποιος θέλει — μιὰ ἀναφορὰ στὸ πρωτοδικεῖο, καὶ νὰ ζητήσουνε τὴν κήρυξη τοῦ ἄσωτου ὡς τέτιου, καὶ τὸ διορισμὸ ἐνὸς ἀντιλήφορα. (Νόμος ΧΠΘ' ἄρθρο 115). Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀναφορὰ πρέπει ν' ἀναφέρονται τὰ περι-

στατικά, πού βγαίνει πὺς ἀλήθεια ἄσπασε τὴν περιουσία του, αὐτὸς πού μέλλει νὰ κηρυχτεῖ ἄσωτος, καὶ πρέπει μαζί μὲ τὴν ἀναφορὰ νὰ παρουσιαστεῖ στὸ δικαστήριο καὶ γνωμοδότηση ἀπὸ τὸ συγγενικὸ συμβούλιο, πὺς κι' αὐτὸ κρίνει καλὸ νὰ δεθοῦν τὰ χέρια τοῦ ἄσωτου στὴν τόση σπατάλη. Συνεδριάζει τὸ πρωτοδικεῖο καὶ βγάνει ἀπόφαση πού διατάζει νὰ παρουσιαστεῖ μπροστὰ του σὲ ὀρισμένη μέρα ὁ ἄσωτος κι' οἱ χρειζόμενοι μάρτυρες πού θὰ μαρτυρήσουν γιὰ τὰ ὅσα ξέρουν ἀπάνου στὴν ὑπόθεση. Κι' ὅταν ἔρθει τοῦτ' ἡ μέρα, πάλι συνεδριάζει γιὰ δεῦτερη φορὰ τὸ πρωτοδικεῖο, μὲ τὴν παρουσία κείνου πού ἔκαμε τὴν ἀναφορὰ καὶ τοῦ εἰσαγγελέα. Ξεταζονται οἱ μάρτυρες, καὶ κείνος πού μέλλει νὰ κηρυχτεῖ ἄσωτος δίνει διάφορες ἐξηγήσεις γιὰ ὅσες ἀσυλογισιές τοῦ κατηγοροῦν. Ὑστερα βγαίνει ἡ ὀριστική ἀπόφαση πού τὸν κηρύχτει ἄσωτο καὶ τοῦ διορίζει ἀντιλήφορα, ἡ γιὰ γνωστὸ τὸν ἀναγνωρίζει. Ἡ τέτλια ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου σὲ δέκα μέρες ἀπὸ τότες πού θὰ γίνεῖ τελεσίδικη, τοιχοκολλεῖται μὲ τὴ φροντίδα κείνου ποῦκαμε τὴν ἀναφορὰ, στὸ ἀκροατήριο τοῦ πρωτοδικείου πού στὴν περιφέρειά του καθέται ὁ ἄσωτος, καὶ στὰ διάφορα συμβολαιογραφεῖα τῆς ἴδιας περιφέρειας, καὶ δημοσιεύεται στὴν ἐφημερίδα τῆς κυβερνήσεως (Ἄρθρο 116-123).

*

Ὁ ἄσωτος ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν παύει νὰ διαχειρίζεται τὴν περιουσία του. Τὸ τέτλιο δικαίωμα δὲν τοῦ τὸ κόβει ὁ νόμος. Ὁ νόμος μόνο σὲ ὀρισμένες πράξεις ἔχει ἀπαίτηση νὰ ὑπάρχει κι' ἡ θέληση τοῦ ἀντιλήφορα, γιὰτὶ οἱ πράξεις αὐτὲς ἔγινουνται ἀπὸ μοναχὸ τὸν ἄσωτο, κλειοῦνε τὸν κίνδυνο νὰν τότες κάμουνε ὀλοῦτελα φτωχό. Τις πράξεις αὐτὲς ρητὰ ὁ νόμος τις ἀναφέρει. Λοιπὸ δὲν μπορεῖ ὁ ἄσωτος νὰ παρουσιαστεῖ στὸ δικαστήριο καὶ νὰ ὑποστηρίξει τις ὑποθέσεις του δίχως τὴ θέληση τοῦ ἀντιλήφορα. Γιὰ τοῦτο ὅταν ἄλλος κάνει ἀγωγή ἐναντίον τοῦ ἄσωτου, πρέπει μαζί νὰ προσκαλεῖ στὸ δικαστήριο καὶ τὸν ἀντιλήφορα του. Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ, δὲν μπορεῖ ὁ ἄσωτος δίχως τὴ θέληση τοῦ ἀντιλήφορα του νὰ συμβιβάζεται γιὰ κάθε εἶδος ὑπόθεσης, νὰ παίρνει δανεικά, νὰ πουλάει τὰ κινετὰ ἢ ἀκίνητα πράγματά του, νὰν τὰ χαρίζει, νὰν τὰ δίνει σ' ἐνέχυρο, σ' ὑποθήκη καὶ νὰ βάνει ἀπάνου τους κάθε βάρος. Δὲν μπορεῖ νὰ παίρνει χρήματα καὶ νὰ δίνει ξόφληση γι' αὐτὰ. Μπορεῖ ὅμως — κι' ὁ νόμος τί-

στο (180 μ. χ.) στὸ βιβλίο του «Περὶ Ἰδεῶν» λέει, ὅτι ὕστερ' ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα μπορεῖ νὰ μπῇ στὸν κατάλογο τῶν τρανῶν συγγραφέων ὁ Αἰσκίνης, πού εἶχε στὸ ὕφος του ἀφέλεια περισσώτερη ἀπὸ κάθε ἄλλον, καὶ γιὰ τὸ χαριτωμένο, καθέριο κι' εὐγενικὸ λεχτικὸ του στέκονταν πὺς ἀπάνω κι' ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα. Κι' ὁ Διογένης Λαέρτιος ἀπάνω-κάτω τὰ ἴδια λέει. Ποιὰ δύναμη καὶ ποιὰ ὁμορφιά εἶχαν οἱ διάλογοι τοῦ Αἰσκίνη; τὸ ἀποδείχνει καὶ τὸ περιστατικὸ πού ἀναφέρει ὁ Ἀθήναιος στοὺς «Δαιμονιοφιστεῖς» Βιβλ. XIII κεφ. 611, ὅτι δηλ. πολλοὶ σὲ καλιότερη ἀπ' τὴ δική του ἐποχῇ εἶχαν τὴν ἰδέα, πὺς τὰ συγγράμματα τοῦ Αἰσκίνη δὲν ἦτανε δικὰ του παρὰ τοῦ Σωκράτη τοῦ ἴδιου, κι' ἡ γυναῖκά του ἡ Ξανθίπη ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου φιλοσόφου τὰ χάρισε στὸ φίλο καὶ μαθητὴ του.

Μὲ ὅλα τοῦτα βλέπουμε, ὅτι ἐξὸν ἀπὸ τὸν «Ἀξίλοχο» τοῦ Σωκρατικοῦ Αἰσκίνη, πού χάθηκε γιὰ πάντα, ἔγραψε καὶ κάποιος ἄλλος διάλογος μὲ τὸν ἴδιο τίτλο. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ εἶναι κι' ὁ «Ἀξίλοχος», πού σώθηκεν ὡς σ' ἐμᾶς, ἕνα ἀληθινὸ διαμαντάκι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας. Ὁ ἄγνωστος συγγραφέας του φαίνεται ὅτι ἦταν ἀληθινὰ φιλόσοφος Σωκρατικὸς καὶ δυνατὸς μιμητὴς τοῦ Πλάτωνα. Τὰ νοήματά του εἶναι βαθιά καὶ ἔξωτερα σ' ἐνᾶμα, τὸ ὕφος χαριτωμένο καὶ τέτλια Ἀττικὸ, ἡ φράση του σφιγτοδεμένη κι' εὐγενικὰ τίποτα τὸ ἀφύσικο στὴν

ὁμιλία, γι' αὐτὸ ἐκτυλίσσεται ὁ διάλογος τόσο γοργὰ καὶ φτάνει σταθερὰ σὲ κείνο, πού θέλει ν' ἀποδείξῃ ὁ Σωκράτης. Οἱ λέξεις, ἐξὸν ἀπὸ δυὸ-τρεις, ἀνήκουνε στὴ δοξαμένη Ἀττικὴ ἐποχῇ, γιὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ λεξικογράφοι παίρνουνε συχνὰ παραδείγματα ἀπ' τὸ μικρὸν αὐτὸ διάλογο. Γιωματὸς ποιήση κι' ἀλήθεια ὁ «Ἀξίλοχος», ὅπως ὅλοι οἱ Πλατωνικοὶ διάλογοι, συνεπαίρνει ἀμέσως κείνον πού τότες διαβάζει καὶ δὲν πιστεύει νὰ βρεθῇ κανεὶς, πού νὰ μὴ νοιώσῃ μὲ τὸ διάδομά του νὰ σταλάξῃ μέσα στὴν ψυχὴ του ἡ ἀγνή παρηγορία σ' ὁποιαδήποτε δυστυχία του. Καὶ κοντὰ στὰ ἄλλα ὁ ἄγνωστος συγγραφέας μᾶς δίνει τὴν ἰδέα τοῦ Σωκράτη ἴδια κι' ἀπαράλλαχτη, ὅπως μᾶς τὴν ἔδωσε ὁ Πλάτωνας κι' ὁ Ξενοφώντας. ἔχει μόνο στὸν τρόπο τῆς ὁμιλίας του, παρὰ καὶ στοὺς στοχασμούς του γιὰ τὴν ψυχὴ, τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο.

Δὲν ξέρω ἂν κανένας θὰ βρῇ ὅλ' αὐτὰ τὰ χαρίσματα στὴ μετάφρασή μου· μὰ ὅποιος μπορεῖ νὰ διαβάσῃ λεύτερα τὰ ἀρχαῖα κείμενα, ἂς διαβάσῃ τὸν «Ἀξίλοχο» καὶ στὸ πρωτότυπο καὶ δὲ θὰ χάσῃ).

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Σωκράτης, Κλεινίας, Ἀξίλοχος.

Ἐνῷ πῆγαινα κατὰ τὸ Κυνόσαργες καὶ ἤμουνα κοντὰ στὸν Ἰλισσοῦ ἄκουσα τὴ φωνὴ κάποιου πού μου φώναζε : Σωκράτη, Σωκράτη! Καὶ καθὼς πισόστη-

ψα καὶ κοίταζα ἡλόγρια ποῦθε ἐρχόταν ἡ φωνὴ, βλέπω τὸν Κλεινία τὴ γυνὴ τοῦ Ἀξίλοχου νὰ τρέχῃ κατὰ τὴν Καλλιρρόην μαζί μὲ τὸ Δαμόνα τὸ μουσικὸ καὶ τὸ Χαριμίδη τὸ γυνὴ τοῦ Γλαύκωνα· καὶ τοῦ ἦταν ὁ ἕνας δάσκαλος στὴ μουσικὴ κι' ὁ ἄλλος φίλος του ἀδερφικὸς κι' ἀγαπημένος. Ἐκρίνα καλὸ τὸ λοιπὸν, ἀφίονταν τὸν ἴσιο δρόμο, νὰ τοὺς βγῶ μπροστὰ γιὰ νὰ συναντηθῶμε εὐκολώτερα. Τότε δακρυμένος ὁ Κλεινίας μου λέει: — «Τώρα εἶναι, Σωκράτη, περίστασις νὰ δείξῃς τὴ σοφία σου πού πάντα ὅλοι μιλοῦνε γι' αὐτή· ὁ πατέρας μου δηλαδὴ καίτεται ἄρρωστος ἀπὸ κάποια ξαφνικὴ λιγοθυμία καὶ βρίσκεται στὸ τέλος τῆς ζωῆς του καὶ λυπᾶται πού θὰ πεθάνῃ, ἂν καὶ προτιέτρα περιπαίξε ὅσους σκιάζονταν τὸ θάνατο καὶ τοὺς ἀναγελοῦσε. Ἐλα λοιπὸν νὰ τὸν παρηγορήσῃς, καθὼς συνηθίζεις, γιὰ νὰ πῇ χωρίς ἀναστεναγμούς ὅπου τοῦγραψεν ἡ μοῖρα του καὶ γιὰ νὰ κάμω καὶ τοῦτο τὸ χρέος μου κοντὰ στ' ἄλλα». — Μὰ δὲ θὰ πᾶρ τοῦ κάκου τὸ παρακλήσμά σου, Κλεινία, γιὰτὶ δὲ μού ζητᾷς τίποτα μεγάλο καὶ μάλιστα ἀπὸ παρακαλᾶς γιὰ ἱερὸ σκοπὸ. Ἄς κάμουμε γλήγορα τὸ λοιπὸν γιὰτὶ, ἂν εἶναι ἔτσι τὸ πρᾶμα, χρειάζεται βιασύνῃ.

ΚΛΕΙΝ. Καὶ νὰ παρουσιαστῇς μονάχα, Σωκράτη, θὰ καλυτερέψῃ· γιὰτὶ κι' ἄλλες πολλὰς φορές

πυτα δὲ λείει—να παντρεύεται, νὰ πέρνει παιδί σὲ υἱοθεσία, ν' ἀναγνωρίζει γιὰ γνήσιο παιδί του νόθο, ν' ἀλλάζει κατοικία καὶ νὰ κάνει διαθήκη, δίχως τὴ συγκατάθεση τοῦ ἀντιλήφτορα. Οἱ πράξεις αὐτὲς ξεφεύγουν ἀπὸ τὴ διαχείριση τῆς περιουσίας καὶ δὲν εἴτανε σωστὸ νὰν τοῦ περιοριστοῦνε.

Ἄν μπορεῖ ὅμως δίχως τὴν τέτια συγκατάθεση νὰ προικίζει τίς θυγατέρες του ἢ νὰ δέχεται καὶ ν' ἀρνιέται κληρονομίες, εἶναι ζητήματα ποὺ οἱ διάφοροι ἐρμηνευτὲς τοῦ νόμου ἔχουν χωριστὲς γνώμες. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ δὲν τὰ λείει ὁ νόμος αὐτὰ ρητὰ, μὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐννοια. Τὸ πρῶτο, ἀπὸ τὴ φράση τοῦ ἄρθρου 135 ἀδὲν δύναται νὰ ἐπιχειρῇ ἀπαλλοτριώσεις, κ' εἶναι ἀπαλλοτρίωση καθαρὴ τὸ βγάλσιμο ἀπὸ μιὰ περιουσία ὅποιων ὅποιων πραγμάτων γιὰ νὰ δοθῶνε προίκα. Τὸ δεύτερο, ἀπὸ τὴ φράση ἀδὲν δύναται νὰ δέχεται κερφάλαια καὶ βέβαια τέτιο δέξιμο εἶναι καὶ τὸ πάριμο μιᾶς κληρονομίας.

Κάθε πράξη ἀπὸ αὐτὲς ποὺ ἀναφέρει ὁ νόμος, ἢ δὲ γίνεται μὲ τὴ θέληση τοῦ ἀντιλήφτορα, εἶναι ἀκυρὴ. Δηλαδή δὲν ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὸ δίκαιο καὶ δὲ φέρνει νομικὰ ἀποτελέσματα. Ἡ ἀκυρότης αὐτὴ γιὰ τίς διαφορὰς πράξεις ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή τῆς ἀπόφασης τοῦ πρωτοδικείου ποὺ κηρύττει τὸν ἄσωτο, ἀδιαφορὸς ἢ φέρνουν ἢ ἔχι, ζημιὰ στὴν περιουσία του. Τὴν τέτια ἀκυρότης δὲν μποροῦνε νὰ προτείνουσι οἱ τρίτοι, ὅσοι δηλαδή συναλλαχθήκανε μὲ τὸν ἄσωτο δίχως τὴ θέληση τοῦ ἀντιλήφτορα του, μὰ μόνο ὁ ἴδιος ἄσωτος καὶ κάθε διάδοχος του «καθολικός» γιὰ «εἰδικός», καθὼς κ' ὁ ἀντιλήφτορας του.

Ἡ θέληση τοῦ ἀντιλήφτορα γιὰ κάθε πράξη τοῦ ἄσωτου, ἀπ' ὅσες ἀναφέρει ὁ νόμος, πρέπει νὰ ὑπάρχει στὸν καιρὸ ποὺ γίνεται τούτη. Δὲν μπορεῖ πρῶτα νὰ γίνῃ ἡ πράξη, κ' ὕστερα νὰ δώσει τὴ συγκατάθεσή του ὁ ἀντιλήφτορας, γιὰτὶ ἔχουμε τὸ νομικὸ ἀξίωμα πὼς αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς ἄκυρον, δὲν κυροῦται ἐκ τῶν ὑστέρων. Ὑπάρχει γνώμη ποὺ λείει πὼς μονάχα στὶς ἐξώδικες πράξεις μπορεῖ νὰ δοθῇ πρῶτα ἡ συγκατάθεση τοῦ ἀντιλήφτορα, καὶ πὼς στὶς δικαστικές πράξεις πρέπει νὰναι καὶ μπροστὰ κ' αὐτὸς, καὶ νὰ φανερώνῃ τὴ θέλησή του ὑπογράφοντας τὸ κάθε δικόγραφο.

Ἄν ὁ ἄσωτος θέλῃ νὰ πιχειριστεῖ μιὰ πράξη ποὺ τὴ νομίζει συμφερτική γιὰ τὴν περιουσία του, κ' ὁ ἀντιλήφτορας ἀρνιέται τὴ συγκατάθεσή του, δὲν μπορεῖ ὁ ἄσωτος νὰν τ' ἀναφέρει στὸ δικαστήριο, κ' αὐτοῦ τὴ συγκατάθεσή νὰ ζητήσει, ὅπως κα-

νεὶ καὶνος ποῦχει κηδεμόνα, μὰ πρέπει τίποτα νὰ μὴν κάμῃ, γιὰτὶ ὅ,τι κ' ἂν πιχειριστεῖ θάναί ἄκυρο.

Ὁ νόμος σωμαίνει γιὰ τὴν περίστασιν ποὺ ἡ θέληση τοῦ ἀντιλήφτορα δὲν μπορεῖ νὰ δοθῇ, γιὰτὶ τοῦτος ἔχει σφέρο ποὺ εἶναι ἀντίθετος στὸ σφέρο τοῦ ἄσωτου. Μὰ πρέπει νὰ δεχτοῦμε πὼς ὅπως κ' ἄλλου (ἄρθρο 23), ἔτσι ὁ νόμος ἐδῶ θάθελε νὰ παυτεῖ ὁ τέτιος ἀντιλήφτορας καὶ νὰ διοριστεῖ ἄλλος, ἢ νὰ διοριστεῖ προσωρινὸς τέτιος ὅσο νὰ τελειώσει ἡ πράξη ποὺ φέρνει στὴ μέση τὸ σφέρο τοῦ πρώτου ἀντιλήφτορα.

Ὁ ἀντιλήφτορας δὲν μπορεῖ νὰ βάλῃ ἄλλονε στὴ θέση του, σὰν ἀντιπρόσωπό του, ποὺ νὰ δίνει τὴ συγκατάθεσή του γιὰ κάθε πράξη τοῦ ἄσωτου. Μόνο μπορεῖ νὰ διορίσῃ δικηγόρο σὲ ὠρισμένη ὑπόθεση, ποὺ νὰ παρουσιαστεῖ στὸ δικαστήριο ἀπὸ μέρος του, γιὰ νὰ διαφεντέψῃ τὰ συμφέροντα τοῦ ἄσωτου.

*

Ἄν ἓνας ἀνήλικος «χειραφετηθεῖ» ἀπὸ τὸν πατέρα του, εἴτε ἀπὸ τὴ μητέρα του, εἴτε ἀπὸ τὸ συγγενικὸ συμβούλιο, εἴτε γιὰ τὸ γάμο ποὺ ἔκαμε, καθὼς ὁ νόμος ἐστὶ ὀρίζει (Νόμος ΧΠΘ' ἄρθρο 98 καὶ κατοπινὰ), ἔχει τὴν ἐξουσία ἂν κ' εἶναι ἀνήλικος, νὰ πιχειρίζεται μερικὲς πράξεις γιὰ τὴ διαχείριση τῆς περιουσίας του, δίχως τὴ συγκατάθεση τοῦ κηδεμόνα του. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι καὶ τὸ νὰ πλύνῃ ἀτὸς του ὅσα χρήματα τοῦ δίνουν τὰ σπῖτια του, τὰ χωράφια του καὶ τὸ ἄλλο ἔχει του. Ἄν λοιπὸν αὐτὰ τὰ σπαταλᾷ ὁ χειραφετημένος ἀνήλικος, εἶναι ἀνάγκη νὰν τοῦ διοριστεῖ ἀντιλήφτορας ἐξὸν ἀπὸ τὸν κηδεμόνα του. Μὰ κ' ὅχι χειραφετημένος ἂν εἶναι ὁ ἀνήλικος, κατὰ τὸ ἄρθρο 5 τοῦ «Περὶ ἀνηλίκων κτλ.» νόμου τοῦ 1861, ἔχει ἐξουσία νὰ ζοδεύῃ ὅπως κ' ὅπου θέλῃ ὅσα κερδίζει μὲ τὴ δουλιὰ του, κ' ὅσα τοῦ δίνονται γιὰ τίς ἀνάγκες του. Ἄν λοιπὸν κ' αὐτὰ τὰ σπαταλᾷ ὁ ἀνήλικος, εἶναι ἀνάγκη πάλι νὰν τοῦ διοριστεῖ ἀντιλήφτορας, ἐξὸν ἀπὸ τὸν ἐπίτροπο ἢ τὸν πατέρα του. Μὰ μπορεῖ νὰ συμβιβαστεῖ ἀπ' τὴ μιὰ μεριά κηδεμόνας ἢ ἐπίτροπος ἢ πατέρας τοῦ ἀνήλικου, κ' ἀπ' τὴν ἄλλη ἀντιλήφτορας τοῦ ἴδιου, ὅταν τυχόν εἶναι ἄσωτος. Ὁ νόμος καὶ δῶ σωμαίνει, καὶ πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε πὼς στὶς τέτιες περιστάσεις τὸ δικαστήριο εἶναι ἀνάγκη νὰ διορίσῃ ἀντιλήφτορα τοῦ ἄσωτου, τὸν πατέρα του, τὸν ἐπίτροπό του ἢ τὸν κηδεμόνα του.

Ὅπως παραπάνω ἀναφέραμε, τὸ δικαστήριο διορίζει τὸν ἀντιλήφτορα τοῦ ἄσωτου, ὕστερα ἀπὸ τίς ἀπαιτούμενες διατύψεις τοῦ νόμου καὶ τὴν ἀναφο-

ρὰ γιὰ τὸν τέτιο διορισμό. Μὰ ποῦδ πρόσωπο μπορεῖ νὰ διοριστεῖ ἀντιλήφτορας; Κεῖνος ποὺ ἔχει ὅλα τὰ προσόντα γιὰ νὰ γίνῃ κ' ἐπίτροπος. Τὰ προσόντα αὐτὰ ρητὰ τ' ἀναφέρει ὁ νόμος (Ἄρθρο 34 καὶ κατοπινὰ). Τὸ δικαστήριο ὅμως θὰ κρίνῃ ποῦδ πρόσωπο εἶναι ἀληθινὰ κατὰλληλο γιὰ τέτια δουλιὰ, καὶ θὰν τὸ διορίσῃ ἀδιαφορῶντας ἂν τοῦτο εἶναι συγγενικὸ μὲ τὸν ἄσωτο ἢ τέτεια ξένο μ' αὐτόν. Καὶ δὲν ἔχει καμιά ὑποχρέωση νὰ διορίσῃ κεῖνο τὸ πρόσωπο ποὺ θὰ ζητᾷ μὲ τὴν ἀναφορά του ὁ συγγενής, ὁ ἐπίτροπος, ὁ εἰσαγγελέας κλπ.

Ἄν ὁ ἀντιλήφτορας τοῦ ἄσωτου πεθάνῃ, παραιτηθεῖ ἢ παυτεῖ ἀπὸ τὸ δικαστήριο, τότες πρέπει νὰν τοῦ διοριστεῖ ἄλλος. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ γίνῃ καινούρια ἀναφορὰ στὸ πρωτοδικεῖο, ἀπὸ τὰ ἴδια κεῖνα πρόσωπα ποὺ μποροῦν κατὰ τὸ νόμο νὰ ζητήσουν καὶ γιὰ πρώτη φορὰ τὸ διορισμὸ ἀντιλήφτορα. Στὴν περίστασιν αὐτὴ μπορεῖ κ' ὁ ἴδιος ὁ ἄσωτος, ποὺ ζημιόνονται τὰ συμφέροντά του ἀπὸ μιὰ τέτια κατάστασιν, νὰ ζητήσῃ τὸ διορισμὸ καινούριου ἀντιλήφτορα, ἀντὶ κεῖνοῦ ποὺ ἔλειψε.

Πρώτη ὅμως φορὰ νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ δικαστήριο ὁ ἴδιος μὲ ἀναφορὰ νὰ κηρυχτεῖ ἄσωτος καὶ νὰν τοῦ διοριστεῖ ἀντιλήφτορας, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ. Γιὰτὶ ὁ νόμος δὲν τ' ἀναφέρει, καὶ ποὺ ἀναφέρει τόσα ἄλλα πρόσωπα, ποὺ πρέπει ἂν εἶναι ἀληθινὰ αὐτὸ, νὰν τὸν προλάβουν καὶ νὰ ζητήσουν γιὰ τὴ σωτηρία τῆς περιουσίας του τὴν κήρυξη τῆς ἀσωτείας.

Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ μπορεῖ ὁ κηρυγμένος ἄσωτος νὰ φρονιμέψῃ, νὰ νοιώσῃ τὸν κατήφορο ποὺ εἶχε πάρῃ, καὶ νὰ μάθῃ πὼς πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τὴν περιουσία του, γιὰ νὰν τοῦ βρῖσκαται πάντα σὲ καλὴ κατάστασιν. Τότες ὁ νόμος δίνει τὸ δικαίωμα, ὅχι μονάχα στὰ πρόσωπα ποὺ ἀναφέραμε, μὰ καὶ σ' αὐτὸν τὸν ἴδιο, νὰ κάμῃ ἀναφορὰ στὸ πρωτοδικεῖο καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀψήφ τοῦ ἀντιλήφτορα, καὶ τὴν ἀναγνώρισή τῆς τέλειος ἐξουσίας του γιὰ τὴν πιχείρησιν κάθε πράξης. Μαζὶ μὲ τὴν ἀναφορὰ ἀνάγκη νὰ παρουσιαστεῖ στὸ δικαστήριο καὶ γνωμοδότηση ἀπὸ τὸ συγγενικὸ συμβούλιο, πὼς κ' αὐτὸ κρίνῃ καλὸ νὰ παύσῃ ὁ τέτιος περιορισμὸς τοῦ ἄσωτου. Τὸ πρωτοδικεῖο ἀφοῦ ζητᾷ τὰ πράγματα καταπῶς κρίνῃ καλύτερα, θὰ βγάλῃ τὴν ἀπόφασή του, καὶ θὰ κηρύττει τὸν ἄσωτο λεύτερο νὰ πιχειρεῖ κάθε πράξη πάνου στὴν περιουσία του, δίχως τὴ συγκατάθεσιν ἀντιλήφτορα. Κ' ἔτσι ἀπὸ τὴ δημοσίευσή τῆς ἀπόφασης ὁ ἄσωτος, παύει νὰναι ἄσωτος, κ' ὁ καθένας πὺ ἀφορὰ μπορεῖ νὰ κάνει συναλλαγὰς μαζὶ του, ἔχοντας πίστη πὼς οἱ τέτιες πράξεις του δὲν εἶναι ἄκυρες σὰν καὶ πρῶτα.

Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ἴσαμε τώρα τοῦ σνέθηκε ν' ἀνιλάβῃ ἀπὸ ἀρρώστια.

ΣΩΚΡ. Κι ἀφοῦ πήραμε, ὅσο μπορούσαμε γληγορότερα, τὸ δρόμο ποὺ πάει πλατὶ-πλατὶ στὸ ζῆσι, ἴσαμε τίς Ἰωνίες — γιὰτὶ κατοικοῦσε κοντὰ στὶς πόρτες τῆς πολιτείας, σιμὰ στὴν Ἀμαζονίδα κολῶνα—φτάνουμε σπῖτι τοῦ καὶ τότε βρίσκουμε συνεφεμένο πικ καὶ γερό στὸ κορμί, μὰ ἄρρωστο στὴν ψυχὴ, ἔχοντας μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ παρηγοριά, καὶ νάνασηκένεται συχνὰ καὶ νάναστέναζῃ μὲ κλάματα καὶ μὲ χτυπήματα τῶν χειρῶν. Κι ἀφοῦ τὸν κοίταξα κατὰματα, τοῦ εἶπα : «Τί εἶναι αὐτὰ, Ἀξίλογε; Ποῦ εἶναι τὰ προσητερινὰ μεγάλα λόγια καὶ τὰ διάκοπα παινέματα τῆς ψυχικῆς παλληκαριᾶς καὶ τὸ ἀσκληντο θάρρος σου; ἐπειδὴ σὰν φοβισιάρης παλαιστής, ποῦ στὰ γυμναστήρια πιδείχνεσαι γι' ἀντρεωμένους, πισωδρομίζεις ὅταν εἶναι ὥρα γιὰ πάλεμα. Δὲ θὰ σκερτῇς στοχαστικὰ ἄνθρωπος τόσο χρονὸν καὶ σπουδασμένος καὶ ποῦ, ἂν ἔχι τίποτες ἄλλο, εἶσαι. Ἀθηναῖος, ὅτι, καθὼς τὸ λείει κ' ἡ παροιμία κ' ὅλοι τὸ μολογᾶνε, ἡ ζήση εἶναι πρόσκαιρος ἐρχομὸς στὸν κόσμον κ' ὅτι πρέπει, ἀφοῦ τὴν περάσουμε, νὰ πάμε χαρούμενα, γιὰ νὰ μὴν εἰπῶ τραγουδώντας, ἐκεῖ ποῦ εἶναι γραφτό μας; Καὶ τὸ νὰ προσκολληθεῖσαι στὴ ζωὴ ἔτσι δειλὰ καὶ δυσκολοξεκόλλητα, σὰν μωρὸ παιδί, δὲν ταιριάζει στὴν ἡλικία τῆς φρο-

νιμάδας.

ΔΕΙΟΧΟΣ. Ἀληθινὰ εἶναι αὐτὰ, Σωκράτη, καὶ μοῦ φαίνεται πὼς σωστὰ μιλεῖς· μὰ δὲν ξέρω πὼς, σιμόνοντας σ' αὐτὸ τὸ κακὸ, τὰ δυνατὰ καὶ σωστὰ λόγια ξεθυμαίνουν χωρὶς νὰ τὸ νοιώθω καὶ καταφρονιῶνται, κ' ἀπομένει κάποιος φόβος ποὺ διαφορότροπα τυραννᾷ τὸ νοῦ μου, ὅτι θὰ στερεθῶ τὸ φῶς τοῦτο καὶ τάγαθὰ τοῦ κόσμου, κ' ἀσούσουμος κ' ἀνήξερὸς θὰ κείτουμαι· σὲ κάποιον μέρος νὰ σαπίζω, γινάμενος σκουλήκια καὶ μαμούδια.

ΣΩΚΡ. Ἐπειδὴ, Ἀξίλογε, κοντὰ στὴν ἀπροσεξιά, κάνεις ἀσυλλόγιστα ἓνα τὴν ἀναισθησία μὲ τὴν αἴσθησιν, καὶ φέρνεις καὶ μιᾶς ἐνάντια τοῦ ἐαυτοῦ σου, χωρὶς νὰ στοχάζεσαι ὅτι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά θρηνολογᾷς γιὰ τὴν ἀναισθησία κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη θλίβεσαι πὼς θὰ «σαπίσης» καὶ θὰ στερεθῇς τίς χαρές, σάμπως θὰ πεθάνῃς γιὰ νὰ ζήσης ἄλλη ζωὴ κ' ὅχι γιὰ νὰ περάσης σ' ἐλότελη ἀναισθησία, ὅποια καὶ πρὶν τὴ γέννησή σου. Καθὼς λοιπὸν στὸν καιρὸ τῆς κυβέρνιας τοῦ Δράκοντα ἢ τοῦ Κλειστένη δὲν ὑπόφερνες κακὸ, γιὰτὶ δὲν ὑπαρχες καθόλου, ἔτσι μήτε κ' ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο θὰ σοῦ λάχῃ κακὸ· γιὰτὶ δὲ θὰ ὑπάρχῃς ἐσὺ ποῦ θὰ σὲ βρῇ τὸ κακὸ. Διὼξε λοιπὸν μακριὰ σου ὅλη αὐτὴ τὴ φλυαρία, βάνοντας καλὰ στὸ νοῦ σου τοῦτο : ὅτι μιὰ καὶ χω-

ρίσουν τὰ ἐνωμένα κ' ἡ ψυχὴ ἀποκατασταθῇ στὸν ἐδικὸ της τόπο, τὸ σῶμα ποὺ ἀπομένει, ὄντας ἀπὸ χῶμα καὶ χωρὶς λογικὸν δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Γιὰτὶ ἐμεῖς εἴμαστε ψυχὴ, ζῶο ἀθάνατο κλεισμένο μέσα σὲ θνητὴ φυλακή. Κ' ἡ φύση περιτριγύρισε μὲ συφορές τὸ κορμί τοῦτο, ποὺ οἱ χαρές τοῦ εἶναι λιγότερες καὶ διαβαταρίκες καὶ ἀνακατωμένες μὲ περισσότερους πόνους, μὰ οἱ θλίψεις ἀκέρειες καὶ πολύχρονες καὶ ἀδολές ἀπὸ χαρές (ἀφίνω τίς ἀρρώστιας καὶ τὰ κακοφορμίσματα τῶν ὀργανων τῆς αἴσθησης καὶ τίς ἐσωτερικὰς ἐλλείψεις), ποῦ μ' αὐτὰ πονώντας ἀναγκαστικὰ κ' ἡ ψυχὴ, γιὰτὶ εἶναι σκερπισμένη στοὺς πόρους, ἀποθυμᾷ τὸν οὐράνιο καὶ προπούμενὸ της ἀέρα καὶ διψᾷ μὲ λαχτάρια τὴν κατοικία καὶ τοὺς χοροὺς σὲ κεῖνο τὸ μέρος. Κ' ἔτσι τὸ γλύτωμα ἀπὸ τὴ ζήση εἶναι ἀλλαγμὰ κάποιας δυστυχίας σ' εὐτυχία.

ΔΕΙΟΧ. Λοιπὸν ἀφοῦ νομίζεις, Σωκράτη, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι δυστυχία, γιὰτὶ παραμένεις σ' αὐτὴ, καὶ μάλιστα ἐνῶ εἶσαι φιλόσοφος καὶ μὰς περνᾷς παραπολύ στὸ μυαλό ἐμεῖς τοὺς ἀπλοϊκοὺς :

ΣΩΚΡ. Μὰ ἐσὺ, Ἀξίλογε, δὲ λὲς τὰ ληθινὰ γιὰ μένα, παρὰ καθὼς οἱ πύότεροι Ἀθηναῖοι φαντάζεσαι, ὅτι ἐπειδὴ ξετάζω προσεχτικὰ τὰ πράγματα, ξέρω καὶ τίποτα σωστὰ. Ἐγὼ ὅμως θὰ εὐχόμουν